

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

**НАУКА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА: ІСТОРИЧНЕ
СТАНОВЛЕННЯ І СУЧАСНИЙ СТАН**

**Матеріали
Всеукраїнської науково–практичної конференції
молодих вчених**

14 листопада 2024 року

Харків 2024

Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених. – Х.: Національний університет цивільного захисту України, 2024. – 314 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених «Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан», присвячені актуальним проблемам філософських, історичних, культурологічних, педагогічних, політичних, соціологічних наук, пов'язаним з історією та сучасним станом науки. Збірник призначено для студентів, курсантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти, науковців.

панувало своєрідне розуміння Божого суду. Вважалось, що право завжди на боці переможника. Спірні питання вирішувались мечем. І коли князь виборював собі престол, не рахуючись з законом, то він виступав як язичник. Православ'я ж це заперечувало. Проте такий звичай закріпився надовго, наприклад, у дуелях, які проіснували впритул до ХХ століття.

Слід також визнати, що зазвичай традиції мають ідеологічний зміст і що уявлення про минуле можуть змінюватись залежно від інтерпретації. Відтак правове минуле, що ми його сприймаємо, є пластичним і може ретроспективно перетворюватися людьми з сьогодення. Можна, наприклад, дорікати Петру першому за надмірний раціоналізм, згідно з яким все темне та неосвічене має бути знищене, вижите, витиснене, у тому числі й із застосуванням сили. На практиці це здійснювалось і під час революції початку ХХ століття, а також протягом колективізації. Раціоналістичний погляд на історію в своїй основі є атеїстичним, практично завжди веде до виправдання насилля та розглядає право у безпосередньому зв'язку із силовими структурами. З іншого боку, ультранаціоналістичні рухи часто змінюють обличчя традиції, на відродження якої претендують. Тому слід розрізняти реальну та імагінативну традиційність та обов'язкового враховувати це при вивченні правової традиції як такої.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лісна В. Вплив суспільного устрою на право Київської Русі. Прикарпатський юридичний вісник, 2017, вип. 6 (21), 26–29.

2. Антологія української юридичної думки: в 6 т. / заг. ред. Ю. Шемшученко, упоряд. І.Б. Усенко; Київ: Юрид. книга, 2002. Т. 3. 2003. 470

УДК 342.5

РОЗПОДІЛ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ДЕРЖАВНИМИ І МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ В КРАЇНАХ ЄС: СИСТЕМНІ ВИКЛИКИ

*Кривошея Б.О., Державний біотехнологічний університет
НК – Воронянський О.В., канд. іст. наук, професор*

В сучасному світі механізм розподілу функцій між центральними і місцевими органами державного управління стає дедалі складнішим. У країнах Європейського Союзу спостерігається чітка тенденція до делегування більше функцій у сфері соціального забезпечення та підтримки соціальної інфраструктури місцевим

органам влади. Це супроводжується розширенням їхніх прав і бюджетних можливостей для ефективного виконання рішень.

Сьогодні всі країни ЄС відходять від кейнсіанської моделі державного регулювання економіки, яка передбачала централізоване довготермінове планування та перерозподіл ресурсів на соціальні потреби в масштабах всієї країни. В результаті цього держава більше не є єдиним механізмом перерозподілу суспільних ресурсів. Раніше централізовані державні чиновники втратили монопольний статус у розподілі ресурсів і тепер виконують роль арбітрів у боротьбі за ці ресурси. У сучасних умовах значно зросла роль неурядових груп, таких як бізнес-імперії і фінансово-банківські групи, які використовують адміністративно-економічні механізми для перерозподілу ресурсів.

Зміна в системі перерозподілу ресурсів призвела до нової конфігурації співвідношення сил між різними суб'єктами, які змагаються за доступ до суспільних ресурсів. Це зміщення в структурі владних відносин закріплено інституційно через перехід до системи децентралізованого управління. У результаті, разом із традиційним розмежуванням гілок влади, з'явилося розподілення влади за територіальною ознакою. Важливою рисою децентралізації є визнання територіальних органів влади як володільців реальних владних повноважень, а не лише управлінських функцій, що надає їм новий статус у системі публічної влади.

Проте в реальному житті, хоча легітимність влади місцевого самоврядування формально походить від територіальної громади, на практиці вигоди від рішень, ухвалених на місцевому рівні, часто отримують ресурсо-забезпечені групи. Ці групи мають значний вплив на прийняття рішень на свою користь, що впливає на модель децентралізації в різних країнах. Співвідношення сил між цими групами визначає конкретні моделі інституційного оформлення децентралізації.

Отже, не існує єдиної моделі децентралізації, яка була б придатна для всіх країн. Кожна країна розробляє свою модель, що відображає національні, територіальні та політичні особливості. Основними факторами, які впливають на формування децентралізованих систем розподілу владних повноважень, є:

1. Розстановка сил між ресурсозабезпеченими суб'єктами в боротьбі за доступ до суспільних ресурсів.

2. Стійкість інституційного закріплення певної моделі розподілу владних повноважень, яка відповідає попередній розстановці сил.

3. Можливість бюджетного забезпечення для реалізації рішень органів місцевої влади.

4. Легітимність сприйняття прав органів місцевої та загальнонаціональної влади територіальними громадами на прийняття рішень.

Таким чином, питання розподілу владних повноважень між державними і місцевими органами влади є надзвичайно важливим і складним, оскільки від його вирішення залежить ефективність управління на всіх рівнях і забезпечення справедливого доступу до ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронянський О. В. Проблеми трансформації політичної суб'єктності в постіндустріальному суспільстві // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2020. – Т. 2. – № 1–18. – 37–47.

2. Воронянський О. В. Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ імені Петра Василенка; ХНУБА, 2017. 284

3. Моїсеєва Н. І., Омельченко Г. Ю. Комунікаційна діяльність в структурі соціально–комунікаційного знання. – 2017.

4. Пилипенко Г. Модуси сучасної культури в інформаційному просторі / Г. Пилипенко // Сучасне суспільство. – 2013. – Випуск 1. – 120–128.

5. Kobelieva D., Moisieiva N., Omelchenko H. Capitalism and modern society in the historical and philosophical concept of YN Harari. – 2020.

6. Voronyansky O. Systemic risks of destabilization of social systems of post–industrial society in the context of economic crisis and war. – 2022.

УДК 001/008

ГОЛОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ НАУКИ

*Курочкін О., Національний університет цивільного захисту
України*

НК – Каріков А., доктор історичних наук, професор

Підвищення ролі науки в суспільстві, зростання її соціального престижу ставить високі вимоги до знань про науку. В сучасних умовах ці вимоги стрімко зростають, стимулюючи поглиблення досліджень сфери науки в більш повному обсязі, в єдності всіх її сторін. Такий аналіз науки передбачає звернення до її виникнення і розвитку.

Становлення науки пов'язане з таким ступенем розвитку людського суспільства, коли був нагромаджений певний мінімум